

MANAGEMENTUL INFORMAȚIONAL ÎN CADRUL SISTEMULUI DE MONITORING ECOLOGIC INTEGRAT

V. Sofroni, L. Lozan

Informatizarea este una din direcțiile principale de creare și perfecționare a sistemului de control și dirijare a situației ecologice și a activității umane în domeniul protecției mediului înconjurător.

Tematica acestei lucrări este rolul managementului informațional în cadrul Monitoringului Ecologic Integrat (MEI).

Standardul ISO-14000 este un standard internațional general, el a fost declarat ca standard național al republicii, care conține recomandări privind managementul mediului și cerințe pentru certificarea calității mediului și sistemului de asigurare a calității.

Din seria ISO-14000, doar câteva standarde au fost acceptate și publicate (este vorba de standardul ISO-14001 referitor la SMM (sistemele de management al mediului)), cea mai mare parte sunt încă în anchetă publică. Standardul ISO-14001 are la bază standardul britanic BS 7750 și se pretinde a fi un standard conducător generic care descrie toate elementele cu ajutorul cărora poate fi dezvoltat și implementat un sistem de management al mediului. ISO-14001 recomandă o politică de mediu care include utilizarea proceselor, practicilor, materialelor sau produselor care evită, reduc sau controlează poluarea și care pot include reciclarea, tratarea, schimbări în tehnologie, mecanisme de control, utilizarea eficientă a resurselor și înlocuirea materialelor.

Prin urmare, conceptul de sisteme de management al mediului poate fi definit ca parte componentă a sistemului global de management, care include structura organizatorică, activitățile de planificare, responsabilitățile, procesele și resursele pentru dezvoltarea, implementarea, realizarea, revizuirea și menținerea politicii în domeniul mediului înconjurător.

Politica de mediu constituie declararea de organizație a intențiilor și principiilor sale legate de performanța generală de mediu. Ea oferă un cadru de acțiune prin fixarea de obiective și scopuri de mediu.

Performanță de mediu: măsura capacității unei organizații de a controla efectul asupra mediului, exercitat de activități și produse, pe baza propriei politici de mediu, a obiectivelor și a scopurilor asumate.

Obiectiv de mediu: scopul global al protecției mediului care derivă din politica de mediu pe care o organizație și-o stabilește și care poate fi cuantificat acolo unde acest lucru este posibil.

Planificarea în domeniul protecției mediului: definește clar activitățile, produsele și serviciile cu incidență asupra mediului, aspectele de protecția mediului legate de acestea, limite admise și reglementări în vigoare, programe de management care constau din acțiuni (de tipul cine, când, unde și cum).

Sistemele de management al mediului reprezintă cadrul de organizare, conducere, control și comunicare a activității în domeniul mediului.

- Organizare: structurile care definesc rolurile, responsabilitățile și relațiile ierarhice.

- Conducere: planuri, politici, proceduri, directive și standarde care oferă instrucțiuni despre modul de desfășurare a activității.
- Control: inspecții, treceri în revistă, audituri și alte metode de autoapreciere care să ofere garanția că nivelul de performanță este corespunzător obiectivelor de protecția mediului.
- Comunicare: colectarea, prelucrarea și raportarea informației.

Potrivit ISO-14001 implementarea și aplicarea unui sistem de management al mediului presupune parcurgerea următoarelor etape: evaluarea inițială, analiza riscurilor și fixarea priorităților, compararea situației existente cu reglementările impuse, stabilirea obiectivelor și scopurilor, elaborarea planului de acțiuni în caz de urgență.

Un astfel de program de introducere a ISO-14001 a fost efectuat de CESO (Canadian Executive Service Organization – organizația serviciului executiv din Canada) Canada.

Pregătirea introducerii managementului informațional în sistemul de monitoring este un proiect de 2 ani fondat de Exxon Valdez (Oil Spill Trustee Council – consiliul de supraveghere a deversărilor de petrol), care elaborează o bază de date cu reprezentare digitală. Pentru realizarea reprezentării digitale sînt preluate și prelucrate date descriptive (alfanumerice) și date grafice (fișiere imagine și de contur).

Datele descriptive sînt organizate într-o bază de date relațională ce poate fi creată și administrată utilizând, la alegere, un SGBD (sistem de gestionare a bazelor de date) relațional, ca de exemplu FoxPro, funcție de performanțele sistemului de calcul și ale sistemului de operare utilizat.

Structura bazei de date se definește prin încărcarea tabelor dicționar ceea ce conferă flexibilitate referitor la datele utilizate în sistem.

Baza de date alfanumerice este un ansamblu de tabele ce conțin date privind apele curgătoare, bazinele hidrografice, solurile arabile, terenurile împădurite și altele.

La noi, activitatea de monitoring ecologic se află într-un stadiu de început, așa că stabilirea unei metodologii perfecționate, adecvate și unitare prezintă o importanță deosebită.

Monitoringul Ecologic Integrat este un sistem complex, prin care statul supraveghează permanent starea mediului, resurselor naturale și a impactului antropic, bazat pe parametri și indici cu acoperire spațială și temporală, care asigură cadrul informațional necesar pentru elaborarea strategiei și tacticii de prevenire a consecințelor activității antropice și a calamităților naturale, de elaborare a prognozelor și exercitare a controlului operativ asupra eficienței măsurilor de redresare a situației ecologice.

Scopul Monitoringului Ecologic Integrat este sporirea operativității, veridicității, calității și eficienței informației ecologice și evitarea activităților în paralel, crearea hâncilor generale de date în domeniul mediului înconjurător.

În plan teritorial, Monitoringul Ecologic se constituie din trei niveluri de monitoring:

- Nivelul local (în zona de activitate a întreprinderilor, în localități, sectoare de landșaft, arii protejate);
- Nivelul regional (în zona de activitate a întreprinderilor, în localități, sectoare de landșaft, arii protejate);
- Nivelul național, care cuprinde întreg teritoriul țării.

Informația generalizată cu caracter regional și național se stochează și se păstrează în modulele bazelor de date ale Centrului de Monitoring Ecologic Integrat, informația cea cu caracter zonal - în cele ale subdiviziunilor zonale ale autorității centrale de mediu.

Centrul de Monitoring Ecologic coordonează activitatea furnizorilor de informații ecologice, colectează, prelucrează, integrează informația primară prezentată de furnizori, gestionează băncile naționale de date, aduce la cunoștința organelor de stat și a opiniei publice informațiile integrale, generalizate și speciale privind starea mediului natural și a componentelor acestuia.

Centrul de Monitoring Ecologic stabilește modul și mărimea fluxului informațional și asigură prezentarea informației operative și periodice structurilor decizionale și solicitanților.

Informația servește pentru elaborarea și adoptarea hotărârilor privind prevenirea calamităților și dezastrilor și lichidarea consecințelor acestora, precum și privind asigurarea securității ecologice a Republicii Moldova.

Centrul de Monitoring Ecologic stabilește procedura de acces la informația menționată, conform prescripțiilor legislației.

BIBLIOGRAFIE

1. *** (1997) *Mediul și cooperarea transfrontieră TRANSECO' 97*, cap. 7, Suceava
2. *** *Annual report 1994*, W.M.O.-No824, pag.40-44
3. *** *Cook inlet information management & monitoring sistem*, http://www.dnr.state.ak.us/ssd/ciimms/ciimms_sum2.html
4. *** (1996) *World weather watch programme*, GDPS TP report series N6, pag. 6-7, Geneva
- 5.*** (1997) *GCOS/GTOS plan for terrestrial climate-related observations, Version 2.0*, W.M.O, cap. 6
6. Regional association III (South America) *Abridged final report of the eleventh session*, W.M.O.-No.797, pag.8
7. *** *Ward Monitoring And Information Management System*, <http://www.shimane-med.ac.jp/jcmi97/paper/052-427.htm>